

Hodnocení dopadů fondů EU na kapacity českých obecně prospěšných společností

Evaluation of the Impact of EU Funds on the Capacity of the Czech Public Benefit Organisations

Martin Špaček*

Abstrakt

České nestátní neziskové organizace (NNO) se dlouhodobě potýkají s nedostatečnými kapacitami. Po vstupu České republiky do Evropské unie se strukturální fondy staly novým zdrojem, který mohou české NNO využít pro financování svých aktivit. Prezentovaná evaluační studie si klade za cíl určit, jaký vliv má tento zdroj financování na rozvoj finančních a personálních kapacit obecně prospěšných společností (o.p.s.) působících v České republice. Jako sledované ukazatele kapacit o.p.s. byly vybrány celkové výnosy, hospodářský výsledek před zdaněním, celkové osobní náklady a celková zadluženost, které byly získány z účetních závěrek jednotlivých organizací. Celkem se podařilo získat tyto údaje pro 188 o.p.s. Pro analýzu dopadů byla použita metoda párování s aplikací metody rozdílů v rozdílech. Metodou párování bylo vytvořeno 56 dvojic organizací se shodnými charakteristikami. Aplikací metody rozdílů v rozdílech na datový vzorek se podařilo nalézt pozitivní dopad strukturálních fondů na rozvoj kapacit českých o.p.s.

Abstract

Czech non-governmental organizations (NGOs) have long been struggling by insufficient capacities. The Structural Funds have become a new source

*Martin Špaček, Katedra managementu, Vysoká škola ekonomická v Praze, martin.spacek@vse.cz

Špaček, M. (2013) „Hodnocení dopadů fondů EU na kapacity českých obecně prospěšných společností“. *Evaluační teorie a praxe* 1(1)

for financing NGOs' activities after the Czech Republic's accession to the European Union. The presented evaluation study aims to estimate the impact of this source of financing on development of financial and personnel capacities of public benefit organisations (o.p.s.) operating in the Czech Republic. Total revenue, profit before taxation, total personnel expenses and total debts were selected as observed indicators of capacities of o.p.s. The information was obtained from the accounts of individual organizations. There is data on 188 o.p.s. which is used to estimate the impact. The method of matching was used for pairing together with application of the differences-in-differences method. The method of pairing created 56 pairs of organizations with similar characteristics. A positive impact of the Structural Funds on capacities of Czech o.p.s. was found.

Klíčová slova

Nestátní neziskové organizace; obecně prospěšná společnost; dopady; strukturální fondy

Keywords

Non-governmental organizations, non-profit organizations; impact; structural funds

1. Úvod

Neziskový sektor hraje v občanské společnosti řadu důležitých úloh prostřednictvím nestátních neziskových organizací (NNO). Mnohými (například Carmin, Jehlička, 2005 nebo Bernhard, 1993) je považován za jeden z prvků rozvinutosti demokratické občanské společnosti. V České republice mají NNO poměrně dlouhou tradici, kdy k jejich rozvoji docházelo zejména na konci 19. století a na začátku 20. století. Avšak od roku 1939 byla kontinuita rozvoje českého neziskového sektoru narušena dlouhým padesátiletým obdobím nesvobody, kdy byla občanská společnost záměrně násilně potlačována. V posledních více než dvou dekádách dochází k opětovnému rozvoji NNO v České republice.

Dle posledních dat Českého statistického úřadu (2013) vztahujících se k roku 2011 operuje v České republice celkem 114 185 neziskových organizací, které tvoří 1,63 % celkového hrubého domácího produktu (HDP) a svými bezmála 100 000 zaměstnanci se podílí z 1,96 % na celkové zaměstnanosti. Hlavní přínos NNO však nespočívá v ekonomických ukazatelích zmíněných výše, ale v jejich aktivitách. České NNO působí často tam, kde podniky ani stát působit nemohou či nechtějí.

K tomu, aby byly NNO schopny plnit svou nezastupitelnou úlohu ve společnosti, musí mít dostatečné kapacity. Na ty je možné nahlížet z mnoha různých úhlů pohledu.

Důležité jsou politické kapacity, tedy to, do jaké míry jsou NNO schopny prosazovat nejen své ale i celospolečenské zájmy. Toho může být dosaženo jednak prostřednictvím zástupců přímo ve vládě, nebo spoluprací na přípravě zákonů, vyhlášek apod. Kapacity NNO mohou být také analyzovány z pohledu uspokojování potřeb svých klientů a jejich obsluhování množství.

Nicméně pro realizaci výše uvedených aktivit se potřebují NNO zajistit finančně a personálně. Tyto kapacity představují schopnost NNO získat dostatek zdrojů pro svůj provoz a dlouhodobý rozvoj. Jedná se jak o zjištění finančních prostředků získaných z různých zdrojů, tak také zajištění dostatečně kvalifikovaných pracovníků. Právě na posledně jmenované kapacity je zaměřena dále prezentovaná analýza.

Dle studie Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (2008) operuje v České republice přibližně sto plně profesionalizovaných NNO, s vícezdrojovým financováním a silným managementem. Tyto organizace často působí v sociálních službách, které jsou podporovány ze strany státu. Při srovnání s celkovým počtem NNO je toto číslo velice malé. Všechny ostatní organizace se musí nějakým způsobem spoléhat na pomoc dobrovolníků, kteří se na činnosti organizace podílí ve svém volném čase. Dle údajů zveřejněných Českým statistickým úřadem (2013) odvedli v roce 2011 dobrovolníci pro neziskové organizace práci v rozsahu odpovídajícím 25 984 plným úvazkům.

České NNO získávají na svou činnost finanční prostředky z různých zdrojů. Mohou využívat například příspěvků a darů od soukromých nadací,

fyzických i právnických osob, získávat prostředky vlastní činností, ucházet se o dotace z veřejných rozpočtů nebo z výnosů z vedlejší hospodářské činnosti. Bohužel dle studie USAID (2011) je stále velké množství českých NNO prakticky závislých na veřejných zdrojích financování. Dle stejné studie tuzemské NNO také neumí příliš pracovat s individuálními dárci, jak je tomu například v USA. Tam je historicky více oslabena role státu (blíže viz např.: Alesina, Glaeser, Sacerdote, 2001).

Jedním ze zdrojů, které mohou české NNO využívat od vstupu České republiky do EU jsou strukturální fondy. Dle evaluační zprávy HOPE-E.S. (2012) vztahující se k právě běžícímu programovacímu období 2007–2013 získaly české NNO na realizaci svých projektů celkem přibližně 9,6 mld. Kč. NNO podávaly své projektové žádosti nejčastěji do operačních programů financujících neinvestiční projekty. Konkrétně do Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a Operačního programu Praha Adaptabilita směřovalo celkem téměř 80 % všech žádostí o evropské dotace z řad NNO.

Získat přístup k tomuto zdroji financování není pro některé NNO příliš snadný. Mnohá omezení pramení právě z jejich nedostatečných kapacit. Dle Potluky et al. (2010) lze za největší problémy NNO při čerpání evropských dotací považovat zálohování projektů svými prostředky před vyplacením samotné dotace, zpoždování plateb ze strany poskytovatele dotací, potřebu poměrně náročné administrace při přípravě, realizaci a zakončování projektů a také udržování výsledků projektů po skončení financování z evropských prostředků. Problematické dopadů strukturálních fondů EU na české neziskové organizace se také věnují například Kundera et al. (2007) a Janoušková, Škarabelová, Veselý (2008).

Cílem tohoto textu je zhodnocení toho, jaký dopad mají strukturální fondy EU na finanční a personální kapacity obecně prospěšných společností.

Text je členěn tak, že nejprve je představena struktura získaných dat a metody jejich zpracování. Dále jsou prezentovány a diskutovány výsledky evaluace a následně vyvozeny závěry.

2. Metodologie a data

Pro analýzu dopadů strukturálních fondů na finanční a personální kapacity NNO byly použity kvantitativní evaluační metody (viz dále), pro které je třeba mít dostatek kvalitních dat.

Dle legislativy platné v České republice je vymezeno celkem pět typů NNO. Jedná se o občanská sdružení, kterých je zdaleka nejvíce, obecně prospěšné společnosti (o.p.s.), účelová zařízení církví, nadace a nadační fondy. S ohledem na to, že nejčastější organizace, občanská sdružení, nemají povinnost zveřejňování účetních výkazů, zaměřuje se sběr dat pouze na o.p.s., neboť ty mají ze zákona povinnost zveřejňovat své roční účetní závěrky. Tudíž tato data jsou dostupná, byť mnohdy obtížně.

Občanská sdružení takovou povinnost nemají a je také velice obtížné určit, zda jsou stále vůbec aktivní. Nadace a nadační fondy takovou povinnost sice mají, ale o finanční prostředky z EU nežádají. Účelová zařízení církví, které tyto údaje také mají povinnost zveřejňovat, nakonec do analýzy nebyly zahrnuty z důvodu zachování určité jednotnosti vzorku, kdy se jeví jako rozumnější analyzovat o.p.s. zvlášť nežli dohromady s jinou odlišnou právní formou NNO. Všechna data byla získávána za období let 2006 až 2011.

2.1 Data a způsob jejich zpracování

Jak již bylo řečeno, pro samotné provedení analýzy je třeba mít dostatek kvalitních dat. Výsledný datový soubor byl sestaven z několika různých zdrojů.

Základ tvořil výstup z databáze Albertina, která shromažďuje veřejně dostupné údaje pro všechny právní subjekty, kterým bylo v České republice přiděleno identifikační číslo (IČ). Z databáze byly získány údaje o názvu, sídle, datu vzniku a oboru činnosti pro všechny o.p.s. působící v České republice. U některých organizací byly také uvedeny kontaktní údaje a odkaz na webové stránky.

Na základě získaného souboru IČ bylo prostřednictvím databáze Centrální evidence dotací ze státního rozpočtu (CEDR III) a údajů Ministerstva pro místní rozvoj České republiky (2013), Národního orgánu pro koordi-

naci v programovacím období 2007–2013, zjištěno, zda jednotlivé organizace získaly podporu ze strukturálních fondů EU. Jde o informaci, zda daná organizace podporu získala, či nikoli. Nejde však o informaci o výši podpory.

Posléze byly získány klíčové účetní údaje pro výpočet ukazatelů o.p.s. v jednotlivých letech, které vyjadřují jejich finanční a personální kapacity. Mezi tyto ukazatele byly zařazeny:

- Celkové výnosy – představují soubor všech finančních prostředků, které mohou organizace používat k financování svých aktivit;
- Hospodářský výsledek před zdaněním – v případě o.p.s. představuje spíše schopnost organizací udržovat vyrovnané hospodaření, neboť tvorba zisku není primárním cílem NNO;
- Celkové osobní náklady – vyjadřují schopnost organizací udržovat si stále zaměstnance a za jejich práci jim odvádět mzdu;
- Celková zadluženost – celková zadluženost zobrazuje finanční stabilitu organizace a vypočítává se jako poměr celkových cizích zdrojů a celkových aktiv organizace.

Výše zmíněné údaje bylo třeba získat přímo z účetních závěrek jednotlivých o.p.s. Účetní závěrky byly získávány ze serveru justice.cz, případně přímo z webových stránek příslušných o.p.s., kde byly často uváděny jako přílohy výročních zpráv. Ukázalo se však, že většina ze 739 prověřovaných organizací je netransparentní a neplní svou povinnost, kdy účetní závěrky nezveřejňují vůbec nebo ne pro celé sledované období. Blíže k problematice transparentnosti českých NNO viz například Bachmann (2012).

Vzhledem ke sledovanému období 2006–2011 byly do následné analýzy zahrnuty pouze organizace, které vznikly před rokem 2006 a u kterých se podařilo zajistit kompletní časovou řadu účetních dokumentů. Výsledný soubor obsahoval datový vzorek celkem 188 o.p.s., z čehož bylo 102 podpořených a 86 nepodpořených ze strukturálních fondů EU. V souboru byly uvedeny údaje o IČ, názvu, sídle, oboru činnosti, datu vzniku, o podpoře ze strukturálních fondů EU a jednotlivých účetních ukazatelích za roky 2006–2011. Na takto připravený soubor byly aplikovány vybrané kvantitativní evaluační metody.

2.2 Metodologie

Pro analýzu jsme zvolili srovnání průměrů a mediánů mezi dvěma skupinami – podpořenými a nepodpořenými organizacemi.

Při aplikaci metody párování na vybraný datový vzorek jsme postupovali tak, že jsme nejdříve organizace z datového vzorku rozdělili do několika menších skupin na základě dvou proměnných, a to oboru činnosti a regionu. Dle oboru činnosti byly o.p.s. rozděleny do pěti souhrnných kategorií (vzdělávání, sociální služby, zdravotnictví, kultura a další činnosti). Dle regionu došlo k rozdělení organizací na ty působící v Hlavním městě Praze a na ty působící v ostatních krajích České republiky.

Na tomto základě vzniklo tedy deset různých podskupin o.p.s., ve kterých byly zastoupeny jak podpořené, tak nepodpořené organizace. V rámci těchto podskupin bylo provedeno párování podpořených o.p.s. s nepodpořenými o.p.s. na základě co nejvíce si podobné výše celkových výnosů v roce 2006, které v tomto případě představovaly velikost organizací. Tímto postupem bylo získáno celkem 56 párů organizací, kdy spárované organizace byly vždy ze stejného regionu, měly stejný souhrnný obor činnosti a měly přibližně stejnou velikost výnosů v roce 2006. Charakteristiky datového vzorku po aplikaci párování jsou uvedeny v tabulkách č. 1 a 2.

Tabulka 1: Rozdělení o.p.s. dle oboru činnosti

Obor činnosti	Podpořené o.p.s.		Nepodpořené o.p.s.	
	Počet o.p.s.	V procentech	Počet o.p.s.	V procentech
Vzdělávání	14	25,00	14	25,00
Sociální služby	15	26,79	15	26,79
Kultura	1	1,79	1	1,79
Zdravotnictví	6	10,71	6	10,71
Ostatní činnosti	20	35,71	20	35,71
Celkem	56	100,00	56	100,00

Zdroj: Vlastní výpočty, databáze Albertina a CEDR III

Tabulka 2: Rozdělení o.p.s. dle regionu

Region	Podpořené o.p.s.		Nepodpořené o.p.s.	
	Počet o.p.s.	V procentech	Počet o.p.s.	V procentech
Hlavní město Praha	15	26,79	15	26,79
Ostatní kraje	41	73,21	41	73,21
Celkem	56	100,00	56	100,00

Zdroj: Vlastní výpočty, databáze Albertina a CEDR III

Popisnou statistiku pro soubor o.p.s. získaný pomocí párování pro roky 2006 a 2011 pro sledované proměnné celkové výnosy, celkové osobní náklady, celková zadluženost a hospodářský výsledek před zdaněním je uveden v příloze, kde jsou uvedeny maximum, minimum, průměr, směrodatná odchylka a 10., 25., 50., 75. a 90. percentil.

Po provedení párování byl následně pomocí porovnání dvou rozdílů mezi podpořenými a nepodpořenými o.p.s. u jednotlivých proměnných na začátku a na konci sledovaného období odhadnut dopad intervencí na zkoumané proměnné.

Postup byl takový, že byly zjištěny průměrné a mediánové hodnoty v rámci obou skupin o.p.s. získaných na základě párování a tyto hodnoty byly navzájem porovnávány. Mediánové hodnoty byly zahrnuty do analýzy proto, aby bylo postihnuto případné zkreslení průměrných hodnot některými odlehlými pozorováními. Při analýze byl brán v úvahu i vývoj proměnných v čase mezi lety 2006–2011.

Pro lepší grafickou ilustraci výsledků byla také sestrojena křivka vývoje proměnných, která znázorňovala hypotetickou situaci, jak by pravděpodobně vypadal vývoj proměnných u podpořených o.p.s., kdyby žádnou podporu ze strukturálních fondů EU nedostaly. Tato křivka byla vytvořena tak, že byl počáteční rozdíl ve výši proměnných mezi oběma skupinami organizací naměřený v roce 2006 považován po celé sledované období za konstantní. Tato konstrukce vychází z předpokladu, že vývoj obou skupin o.p.s. by byl bez evropských dotací paralelní. Odhady dopadů strukturálních fondů na jednotlivé proměnné byly stanoveny na základě výsledného rozdílu mezi hodnotami z roku 2011 dosaženými podpořenými o.p.s. a předpokládaným vývojem této proměnné v situaci bez podpory. Zároveň byl proveden statistický test, zda existuje závislost

mezi zkoumanými proměnnými (u graficky prezentovaných výsledků je uváděno i p-value).

3. Výsledky a diskuse

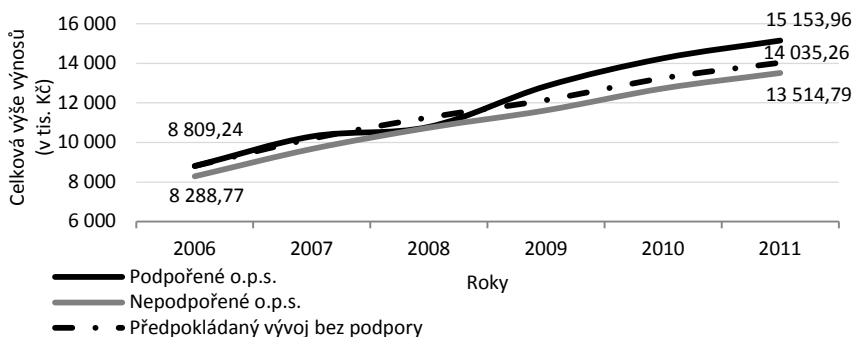
V této části jsou prezentovány dopady strukturálních fondů na jednotlivé sledované proměnné vyjadřující finanční a manažerské kapacity NNO.

3.1 Celkové výnosy

Graf č. 1 zachycuje vývoj ukazatele celkových výnosů v letech 2006 až 2011. Jedná se o průměrné hodnoty zjištěné jak pro podpořené, tak nepodpořené organizace ze strukturálních fondů EU. Čerchovaná křivka pak představuje hypotetickou situaci zachycující pravděpodobný vývoj celkových výnosů podpořených firem, kdyby byly nedostaly žádnou podporu ze strukturálních fondů EU. Z grafu je patrné, že vývoj sledované proměnné nejdříve probíhal u obou skupin o.p.s. velice podobně, avšak v posledních třech sledovaných letech došlo k výrazně rychlejšímu růstu u skupiny podpořených organizací.

Výsledný odhadovaný dopad strukturálních fondů na celkové výnosy o.p.s. v roce 2011 je kladný v průměrné výši 1 118 700 Kč na jednu organizaci. Jinými slovy díky podpoře ze strukturálních fondů vykazovaly podpořené organizace o tuto sumu vyšší celkové výnosy, než by tomu bylo za situace bez podpory. Nicméně statistický test neprokázal, že jde o statisticky signifikantní rozdíl.

Graf 1: Dopad strukturálních fondů na celkové výnosy (průměrné hodnoty)

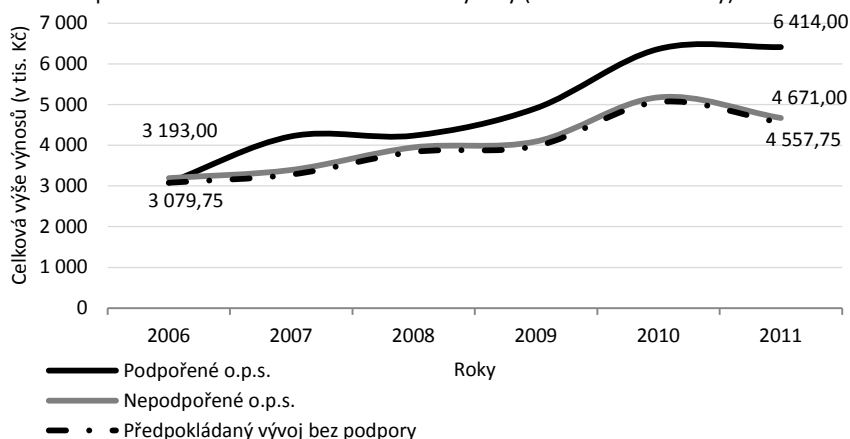

Zdroj: Vlastní výpočty, účetní závěrky analyzovaných o.p.s. za roky 2006–2011; (p-value=0,682)

Z vývoje křivek je možné také vyčíst určitý propad, resp. výrazné zpomalení růstu, sledované proměnné u podpořených organizací v roce 2008. Přičemž tento vývoj nenastal u nepodpořených organizací. Vysvětlení tohoto jevu lze spatřovat v přerušení financování evropských projektů v tomto roce, kdy docházelo k přechodu mezi dvěma programovacími obdobími. Zatímco staré výzvy již skončily, nové zatím nebyly vypsány. Tento stav trval celkem 10 měsíců. Na základě této skutečnosti lze usuzovat na určitou závislost některých o.p.s. na tomto zdroji financování.

Ještě vyšší pozitivní odhadovaný dopad na celkové výnosy byl získán pomocí mediánových hodnot. Tento dopad vyjádřený číselně odpovídá 1 856 250 Kč. Opět je možné pozorovat stagnaci sledovaného ukazatele v roce 2008 u podpořených organizací.

Graf 2: Dopad strukturálních fondů na celkové výnosy (mediánové hodnoty)

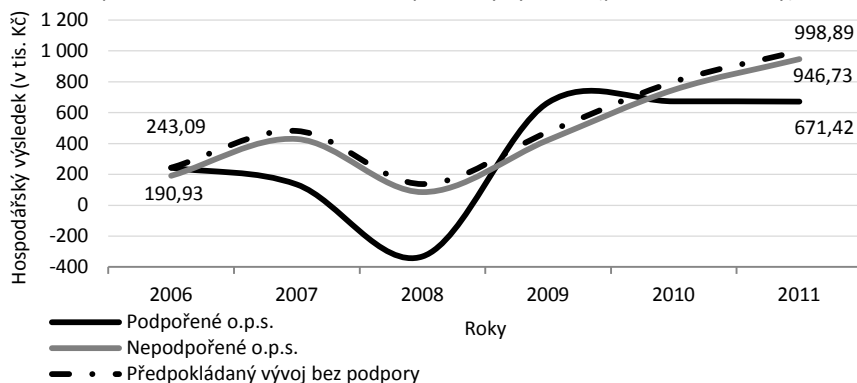
Zdroj: Vlastní výpočty, účetní závěrky analyzovaných o.p.s. za roky 2006–2011;

Na základě získaných údajů nelze určit, zda finanční prostředky ze strukturálních fondů v tomto případě mají substituční či multiplikační efekt. Není tedy možné konstatovat, zda tím, že o.p.s. získá evropské prostředky, částečně rezignuje na získávání jiných prostředků nebo zda naopak obdržené dotace napomáhají k dalšímu získávání finančních prostředků. Aby bylo možné rozšířit analýzu tímto směrem bylo by nutné získat k dispozici informaci o přesné výši obdržených dotačních prostředků v jednotlivých letech, kterou však nedisponujeme.

3.2 Hospodářský výsledek před zdaněním

Další analyzovanou proměnnou je hospodářský výsledek před zdaněním. Z průběhu vývoje proměnné pro obě sledované skupiny o.p.s. zobrazeného v grafu č. 3 lze vidět, že v roce 2008 došlo k výraznému poklesu u podpořených i nepodpořených organizací. Tento pokles byl výraznější u skupiny podpořených o.p.s., které v průměru vykazovaly ztrátu. V následujících třech letech již obě skupiny vykazovaly v průměru kladný výsledek hospodaření. Výsledný odhadovaný dopad strukturálních fondů na tuto proměnnou vychází negativní. Podpořené o.p.s. by v průměru dosahovaly lepších hospodářských výsledků bez podpory z fondů EU než s ní. Nicméně statistický test neprokázal, že jde o statisticky signifikantní rozdíl.

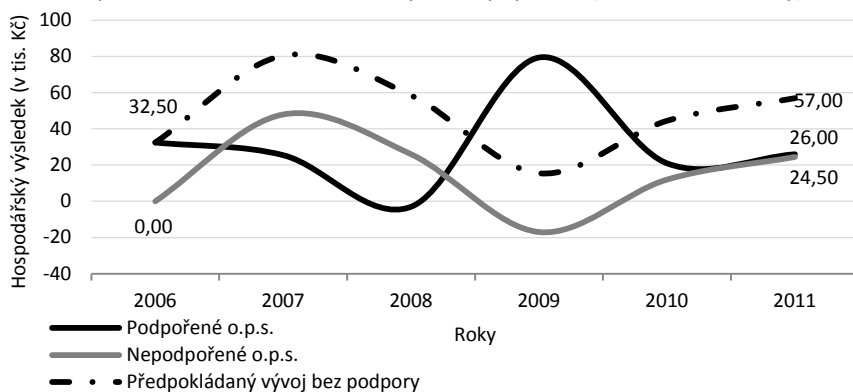
Graf 3: Dopad strukturálních fondů na hospodářský výsledek (průměrné hodnoty)

Zdroj: Vlastní výpočty, účetní závěrky analyzovaných o.p.s. za roky 2006–2011

Z grafu zobrazujícím vývoj proměnné měřené pomocí mediánových hodnot, je patrná poměrně značná rozkolísanost u obou skupin organizací a je tedy velice obtížné vyvozovat jednoznačné závěry. Porovnáním v roce 2011 vychází odhadovaný dopad intervencí v podobě strukturálních fondů EU jako negativní.

Graf 4: Dopad strukturálních fondů na hospodářský výsledek (mediánové hodnoty)

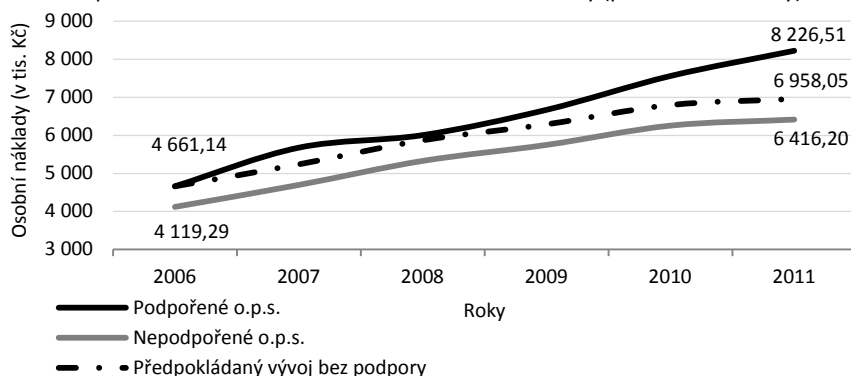

Zdroj: Vlastní výpočty, účetní závěrky analyzovaných o.p.s. za roky 2006–2011

3.3 Celkové osobní náklady

Celkové osobní náklady představují jedinou proměnnou, která je použita pro analýzu dopadů strukturálních fondů EU na personální kapacity NNO. Z grafického zobrazení vyplývá, že proměnná pro obě skupiny po celé sledované období vykazovala růst, avšak k rychlejšímu nárůstu docházelo u podpořených organizací. Odhadovaný dopad vychází pozitivní, a to v průměru 1 268 460 Kč na jednu podpořenou o.p.s. Nicméně statistický test neprokázal, že jde o statisticky signifikantní rozdíl.

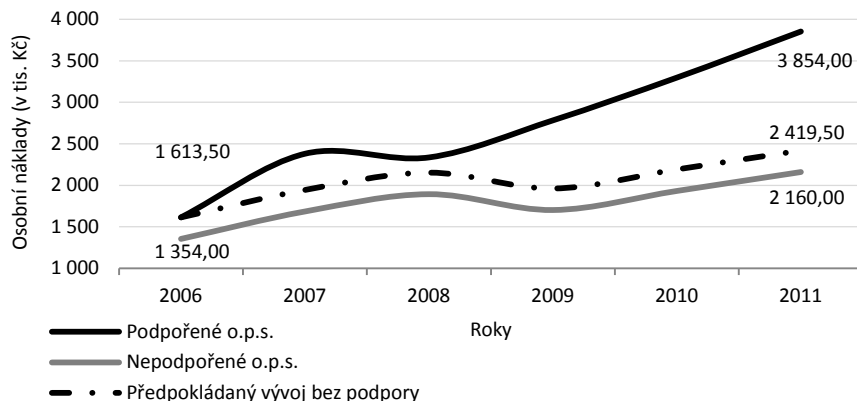
Graf 5: Dopad strukturálních fondů na celkové osobní náklady (průměrné hodnoty)

Zdroj: Vlastní výpočty, účetní závěrky analyzovaných o.p.s. za roky 2006–2011; (p- value=0,336)

Analýzou mediánových hodnot vycházejí podobně pozitivní odhady výsledků. Podpořené organizace v tomto případě vykazují o 1 434 500 Kč vyšší celkové osobní náklady, než by tomu bylo v případě, že by žádnou podporu ze strukturálních fondů EU nedostaly.

Graf 6: Dopad strukturálních fondů na celkové osobní náklady (mediánové hodnoty)

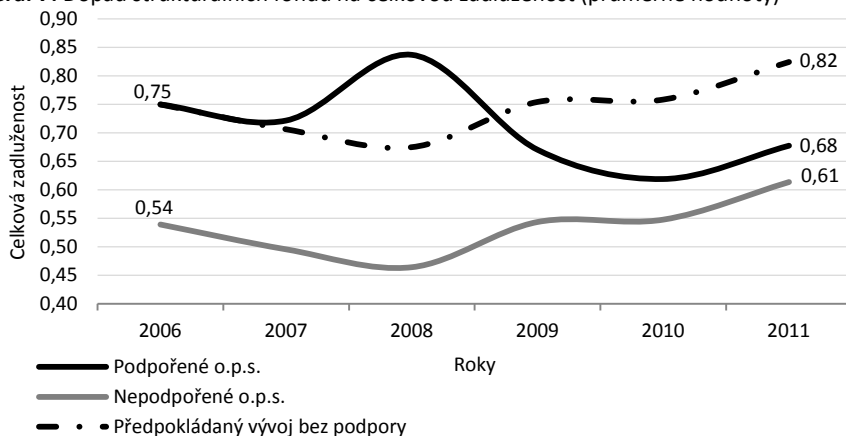
Zdroj: Vlastní výpočty, účetní závěrky analyzovaných o.p.s. za roky 2006–2011

3.4 Celková zadluženost

Nakonec byla provedena analýza celkové zadluženosti o.p.s. Avšak údaje pro její výpočet jsou uvedeny v jiných účetních dokumentech, než tomu bylo v předchozích případech. Potřebná data se nepodařilo získat celkem pro 11 organizací, které musely být z analýzy vyřazeny. Vyřazeny byly vždy celé páry organizací, a proto se v rámci analýzy dopadů u této proměnné pracovalo již pouze se 45 páry o.p.s. U obou skupin byly tímto postupem zachovány shodné výchozí charakteristiky.

Z následujícího grafu je možné vidět, že podpořené organizace během sledovaného období svou celkovou zadluženost snižovaly, zatímco nepodpořené organizace se zadlužovaly více. Porovnáním průměrné hodnoty sledované proměnné u podpořených neziskových organizací a předpokládaným vývojem situace v roce 2011 podle nepodpořených organizací vychází pozitivní odhad dopadu ve výši 14 procentních bodů. Nicméně statistický test neprokázal, že jde o statisticky signifikantní rozdíl.

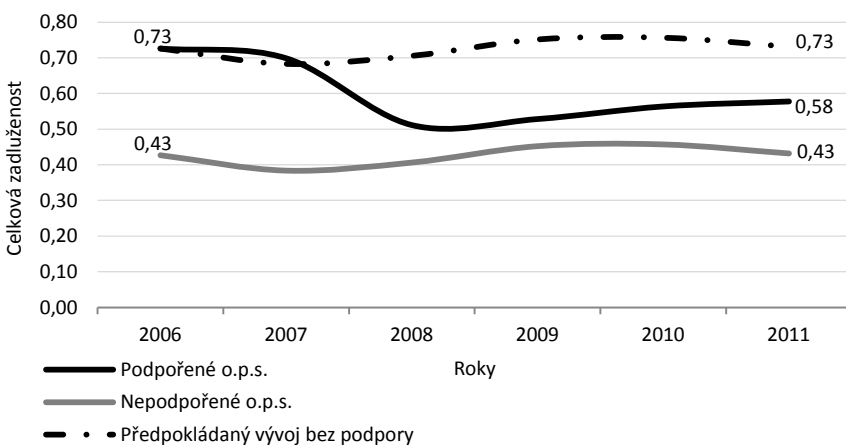
Graf 7: Dopad strukturálních fondů na celkovou zadluženost (průměrné hodnoty)

Zdroj: Vlastní výpočty, účetní závěrky analyzovaných o.p.s. za roky 2006–2011; (p- value=0,577)

Obdobné výsledky byly získány i pomocí měření provedeného s mediánovými hodnotami, kdy výsledný odhadovaný dopad intervence činí 15 procentních bodů.

Graf 8: Dopad strukturálních fondů na celkovou zadluženost (mediánové hodnoty)

Zdroj: Vlastní výpočty, účetní závěrky analyzovaných o.p.s. za roky 2006–2011

Z obou výše uvedených grafů je patrné, že podpořené o.p.s. vykazují vyšší míru zadluženosti než nepodporované organizace. Tato skutečnost může souviset s potřebou podpořených organizací nejprve předfinancovat část

realizace svých projektů z jiných, často cizích, zdrojů, než jim bude dotace zpětně proplacena ze strukturálních fondů EU.

4. Závěry

Vyhodnocením jednotlivých dopadů na čtyři sledované ukazatele, je patrné, že strukturální fondy Evropské Unie mají pozitivní dopad na rozvoj personálních a finančních kapacit českých obecně prospěšných společností. Z provedených dílčích analýz vychází pozitivně odhady dopadů u celkových výnosů, celkových osobních nákladů a celkové zadluženosti. Negativní odhad dopadu vychází pouze pro ukazatel hospodářského výsledku před zdaněním.

Na vývoji některých proměnných v čase lze u podpořených o.p.s. pozorovat výraznější negativní výkyv v roce 2008. Tato změna trendu zato nebyla pozorována u skupiny nepodpořených organizací. Je pravděpodobné, že tato změna trendu byla způsobena dočasným výpadkem možnosti čerpat prostředky ze strukturálních fondů z důvodu přechodu mezi dvěma programovacími obdobími. Tento výpadek se tedy mohl projevit do vývoje sledovaných proměnných a poukazuje na určitou míru závislosti českých NNO na evropských finančních prostředcích.

Jsme si vědomi, že jsme pracovali s relativně malým vzorkem neziskových organizací. Testy vycházely statisticky nesignifikantní. Pro další výzkum tak lze analýzu dále prohloubit zařazením dalších neziskových organizací a rozšířením datového souboru i o další proměnné.

Poznámka:

Článek vychází z diplomové práce s názvem „Mikroekonomické dopady strukturálních fondů v neziskovém sektoru“ obhájené Ing. Martinem Špačkem na Vysoké škole ekonomické v Praze v roce 2013. Některé z analýz navazují a rozvíjejí obhájenou práci.

Příloha č. 1 – Popisná statistika datového souboru

Tabulka 3: Popisná statistika za rok 2006 v tisících Kč

Rok 2006	celkové výnosy		Hospodářský výsledek	
	Podpořené o.p.s.	Nepodpořené o.p.s.	Podpořené o.p.s.	Nepodpořené o.p.s.
Minimální hodnota	0,00	0,00	-1 012,00	-4 725,00
Maximální hodnota	114 601,00	132 740,00	7 332,00	17 576,00
průměr	8 809,24	8 288,77	243,09	190,93
Percentil 10	546,00	427,50	-252,10	-747,00
Percentil 25	1 312,25	1 465,75	-12,82	-62,25
Medián	3 079,75	3 193,00	32,50	0,00
Percentil 75	6 547,00	7 063,50	170,75	170,00
Percentil 90	15 949,50	16 011,00	425,00	344,00
Směrodatná odchylka	20 935,94	18 886,76	1 115,62	2 578,28

Rok 2006	celkové osobní náklady		celková zadluženost	
	Podpořené o.p.s.	Nepodpořené o.p.s.	Podpořené o.p.s.	Nepodpořené o.p.s.
Minimální hodnota	0,00	0,00	0,03	0,00
Maximální hodnota	64 307,00	77 218,00	3,18	3,04
průměr	4 661,14	4 119,29	0,75	0,54
Percentil 10	149,00	176,00	0,11	0,08
Percentil 25	495,00	497,50	0,30	0,21
Medián	1 613,50	1 354,00	0,73	0,43
Percentil 75	3 594,25	3 929,50	0,95	0,75
Percentil 90	9 867,00	7 765,50	1,15	0,98
Směrodatná odchylka	10 559,12	10 610,42	0,61	0,52

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat získaných z účetních závěrek analyzovaných o.p.s.

Tabulka 4: Popisná statistika za rok 2011 v tisících Kč

Rok 2011	celkové výnosy		Hospodářský výsledek	
	Podpořené o.p.s.	Nepodpořené o.p.s.	Podpořené o.p.s.	Nepodpořené o.p.s.
Minimální hodnota	-8,00	412,00	-2 058,00	-1 857,00
Maximální hodnota	139 179,00	197 395,00	32 907,00	32 117,00
průměr	15 153,96	13 514,79	671,42	946,73
Percentil 10	1 596,00	1 097,00	-726,50	-461,50
Percentil 25	3 820,00	2 132,25	-152,30	-147,25
Medián	6 414,00	4 671,00	26,00	24,50
Percentil 75	13 237,00	11 903,00	227,75	297,50
Percentil 90	21 697,50	22 336,50	952,00	1 950,00
Směrodatná odchylka	28 590,06	30 721,09	4 426,17	4 475,03

Rok 2011	celkové osobní náklady		celková zadluženost	
	Podpořené o.p.s.	Nepodpořené o.p.s.	Podpořené o.p.s.	Nepodpořené o.p.s.
Minimální hodnota	0,00	0,00	0,04	0,00
Maximální hodnota	95 480,00	121 612,00	3,93	3,84
průměr	8 226,51	6 416,20	0,68	0,61
Percentil 10	735,00	224,50	0,15	0,05
Percentil 25	2 128,00	706,75	0,30	0,23
Medián	3 854,00	2 160,00	0,58	0,43
Percentil 75	6 821,00	6 398,50	0,79	0,72
Percentil 90	14 572,50	11 380,50	1,07	1,00
Směrodatná odchylka	15 526,29	16 397,15	0,68	0,72

Zdroj: Vlastní výpočty na základě dat získaných z účetních závěrek analyzovaných o.p.s.

Seznam použité literatury

- [1] Alesina, A., Glaeser, E., Sacerdote, B. (2001) „Why Doesn't the United States Have a European-Style Welfare State?“. *Brookings Papers on Economic Activity*. 2: 187–254.
- [2] Bachmann, P. (2012) „Transparentnost organizací občanské společnosti“. Hradec Králové: Gaudeamus 1: 143
- [3] Bernhard, M. (1993) „Civil society and democratic transition in East Central Europe“. *Political Science Quarterly*. 108(2): 307–326.
- [4] Carmin, J., Jehlička, P. (2005) „By the Masses or for the Masses? The Transformation of Voluntary Action in the Czech Union for Nature Protection“. *Voluntas: International Journal of Voluntary & Nonprofit Organizations*. 16(4): 397–416.
- [5] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD (2013) Nejnovější ekonomické údaje za neziskové instituce (rok 2011) [online]. ČSÚ, Satelitní účet neziskových institucí, 2013 [cit. 2013–07–27]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_sat
- [6] HOPE-E.S. (2012) „Evaluační studie zapojení nestátních neziskových organizací do realizace programů ze strukturálních fondů v České republice: Závěrečná zpráva“. Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky: 2012. [cit. 2013–07–29]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/ee679a38-5c2f-4a32-8506-a7b27e9a2fd1/NNS_ZZ_Evaluace-NNS-v-SF-EU-v-CR_FINAL.pdf
- [7] Janoušková, M.; Škarabelová, S.; Veselý, M. (2008) „Dopady čerpání fondů Evropské unie na změny v organizační struktuře nestátních neziskových organizací“. Brno: Společnost pro studium neziskového sektoru 1: 24.
- [8] Kundrata, M. et al. (2007) „Dopady členství ČR v EU na NNO v programovacím období 2004 – 2006“ [online]. Rada vlády pro nestátní neziskové organizace, 2007. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/aktuality/analyza_CR_EU_NNO_pro_web.pdf
- [9] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR (2013) „Seznam příjemců podpory z fondů EU“ [online]. [cit. 2013–02–02]. Dostupné z: [www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/ed7ea94f-4b5b-4e4d-8ac3-8984b2832355/2013_04-Seznam-prijemcu-\(List-of-Beneficiaries\)-04_2013.xlsx](http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/ed7ea94f-4b5b-4e4d-8ac3-8984b2832355/2013_04-Seznam-prijemcu-(List-of-Beneficiaries)-04_2013.xlsx)

- [10] Potluka, O. et al. (2010) „Impact of EU Cohesion Policy in Central Europe“. Lipsko: Leipziger Universitätsverlag GmbH. s. 141.
- [11] RADA VLÁDY PRO NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE (2008) „Zhodnocení koncepce podpory rozvoje neziskového sektoru“ [online]. Sekretariát Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. [cit. 2013–07–28]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/zhodnoceni_koncepce_pro_web.pdf
- [12] USAID (2011) „The 2010 NGO Sustainability Index: for Central and Eastern Europe and Eurasia“. [online]. United States Agency for International Development, 14th Edition, listopad 2011. [cit. 2013–07–31]. Dostupné z: http://transition.usaid.gov/locations/europe_eurasia/dem_gov/ngoindex/reports/2011/2010complete_document.pdf